

NL

STEPHAN BOL nd.nl/binnenland BEELD COLLECTIE ALETTA

Archief Aletta groeit uit zijn jasje

... De collectie van Aletta, instituut voor vrouwengeschiedenis, wordt zo groot dat er een nieuw onderkomen gezocht moet worden.

... Het archief, dat 75 jaar bestaat, bevat veel nog onontdekte schatten, waaronder de archieven van de christelijke vrouwenverenigingen.

► AMSTERDAM

'Kast honderd. Hier moet het zijn, de archieven van de Nederlandse Christen-vrouwenbond', zegt Evelien Rijsbosch, informatiecoördinator van Aletta, instituut voor vrouwengeschiedenis. In een uithoek van de kelder van de Gerardus Majellakerk in Amsterdam-Oost zoekt ze naar de bewuste archief-mappen, maar ze kan ze zo snel niet vinden.

Vandaag viert Aletta, het voormalige Internationaal Archief voor de Vrouwenbeweging (IAV), haar 75-jarig bestaan. Het naar de eerste vrouwelijke arts Aletta Jacobs vernoemde instituut groeit uit haar jasje en moet verhuizen. Bijna zou het archief zijn teruggekeerd naar het Internationaal Instituut voor Sociale Geschiedenis (IISG), waarmee het IAV na oprichting in 1935 al een pand deelde. Het echtpaar Willemijn en Nicolaas Posthumus waren (mede) oprichter van beide instituten. 'Door de crisis is die verhuizing niet doorgestaan. Nu zoeken we een ander onderkomen.' Rijsbosch zocht het archief van de Christenvrouwenbond om aan te tonen hoe breed haar instituut informatie verzamelt.

Binnen de 1,2 kilometer archief staan documenten van bekende vrouwen uit de geschiedenis zoals Aletta Jacobs, maar ook de papieren sporen die emancipatiebewegingen achterlieten en dus ook de archieven van verschillende christelijke vrouwenverenigingen. Hoe kan het dat zelfs kerken die

Een Groningse christelijke meisjesvereniging in 1925. Het archief van Aletta bevat niet alleen veel tekst, maar ook beeld en pamfletten over vrouwen.

doorgaans weinig moeite hebben met het verzamelen van papier deze collectie zomaar uit handen gaven? Rijsbosch vermoedt dat kerkelijke archieven andere accenten leggen. 'Het kan zijn dat ze vrouwenorganisaties niet van belang achtten. Deze verenigingen waren er om vrouwen bezig te houden, maar hier werd geen beleid van de kerk bepaald.' Juist omdat deze verenigingen kans boden aan vrouwen om hun vrouw-zijn te ervaren en te ontplooiën zijn dit waardevolle archiefstukken voor Aletta. Een blik op de beschikbare archieven geeft een prachtig beknopt beeld van

de rol die christenen in de emancipatie speelden. Bij de eerste aanzet tot emancipatie in de negentiende eeuw liepen zij voorop om arbeidersvrouwen en prostituees deugdelijke zeden bij te brengen. De strijd om het vrouwenkiesrecht noopte tot bezinning en bracht boekjes met titels als *Is het streven naar vrouwenkiesrecht van christelijke standpunt te veroordelen?* De tweede emancipatiegolf tijdens de jaren zeventig sloeg over naar de kerk waar meer dan ooit werd nagedacht over de rol van de vrouw binnen de kerk en de vraag waarom God een man en geen vrouw is.

Het onderzoek naar de christelijke vrouwenemancipatie is volgens Rijsbosch echter nog een relatief onontgonnen terrein. Voor Aletta is dat geen criterium om hier dus minder ruimte in het archief in te ruimen. 'Archieven verzamel je niet voor het directe gebruik, maar juist zodat ze na decennia een bron van onderzoek kunnen worden.' Zo hebben tientallen jaargangen van *Margriet* stof gevangen in de archiefkasten, tot historici ze als bron gingen beschouwen van het sociale leven van vrouwen. 'Nu denk ik weleens: "er zijn nog meer bladen dan alleen *Margriet*, hoor".' <

Aletta is een archief met een missie. Het instituut wil onderzoek naar de positie van vrouwen bevorderen en daarmee bijdragen aan de emancipatie van vrouwen. 'Maar dat wil niet zeggen dat we een activistische bibliotheek zijn', benadrukt Rijsbosch. 'We zullen niemand weren die komt om iets negatiefs over het feminisme te schrijven.'

Volgens haar is Aletta niet uniek als archief met een missie. 'Het IISG is ook opgericht met het oog op de emancipatie van de arbeider. En ik kan me voorstellen dat het Documentatiecentrum voor het Protestantisme ook een missie heeft die verder gaat dan het verzamelen van documenten.'

uniek

Dat Aletta nu uit haar jasje groeit, komt door de voortdurende uitbreiding van het archief. Eigenlijk had het instituut al jaren eerder het pand dat in 1993 betrokken werd, moeten verlaten. Dankzij digitalisering is dat moment nog even uitgesteld. De vrouwenkwes-tie van de SGP is volgens Rijsbosch een typerend voorbeeld van een archief dat groeiende is. Aletta neemt hierin de argumenten van alle partijen die een rol spelen op.

Die verzamelwoede heeft Aletta een internationaal en landelijk unieke positie opgeleverd. Nergens ter wereld is zo'n groot archief over vrouwengeschiedenis. Met dank aan de Russen die in 2003 een in de Tweede Wereldoorlog verloren gedeelte van de archieven terugschonken. Ook de bibliotheek bevat unieke werken. Veertig procent van de collectie is niet in een andere bibliotheek in Nederland terug te vinden. Volgens Rijsbosch toont dit het belang van Aletta. 'Hier kun je vinden hoe vrouwen zich rechten verworven hebben. Daar moeten we zuinig op zijn.' <

NL

GERARD BEVERDAM nd.nl/politiek BEELD ANP / ROBERT VOS

Gerd Leers 'een bekwame evenwichtskunstenaar'

... Minister Leers toont zich volgens D66 een kameleontische koorddanser.

... De bewindsman wil nog niet toezeggen dat er een strafuitsluitingsgrond voor kerkasiel komt.

► DEN HAAG

Waar de PVV normaal gesproken in debatten over asiel en immigratie de boventoon voert, bleef Kamerlid Sietse Fritsma gisteren aan zijn zetel gekluisterd. Minister Gerd Leers (Immigratie en Asiel) debatteerde vooral met de oppositie, en gebruikte zijn termijn van de begrotingsbehandeling met name om zich als een zorgvuldige bewindsman te presenteren. Dat leidde in de Kamer tot al dan niet voorzichtige tevredenheid. Maar uiteindelijk bleek ook PVV'er Fritsma, die het van 'zijn' gedoogakkoord moet hebben, tevreden. In het slotwoord prees Fritsma de minister voor zijn antwoorden, zei hij dat het roer in Nederland eindelijk om is en dat links gelukkig aan de kant staat. Dat Europese regels en verdragen het voor de PVV relevante gedoogakkoord deels blokkeren, zoals veel oppositiepartijen stellen, valt volgens Fritsma wel mee. 'Dat is soms, maar lang niet altijd het geval.'

Leers spande zich tot het uiterste in om over te komen als een bewindsman die een streng maar rechtvaardig beleid wil, maar met oog voor echte menselijke nood. 'De minister is een kameleontische koorddanser', zei D66-Kamerlid Gerard Schouw, 'en daar ben ik

Minister Leers presenteerde zich gisteren als een zorgvuldige bewindsman.

eigenlijk wel blij mee. Hij neemt de term massa-immigratie niet over, en noemt ook geen streefcijfers.' De PVV doet dat wel, net als premier Rutte bij de presentatie van het regeer- en gedoogakkoord. De berekening van toen dat de asielinstroom met een kwart kan dalen, en de instroom uit niet-westerse landen met de helft, wil de Kamer nu wel eens op papier zien. Leers verwees daarvoor naar Rutte, en legde zich alleen vast op een 'substantiële daling' van de instroom. SGP-leider Kees van der Staaij zag ook de tevredenheid bij zowel D66 als PVV, en trok daaruit de conclusie dat Leers 'een bekwame evenwichtskunstenaar' is. De CDA-minister probeerde de Kamer vooral te overtuigen met volgens hem reële voorstellen. Het is een kwestie van duidelijkheid wanneer illegaliteit strafbaar is, vindt Leers. Maar 'uiteraard' is het niet de bedoeling dat mensen die met charitatieve bedoelingen illegaal bijstaan, worden vervolgd.

Ook bij dat onderwerp kwam het kameleontische aspect naar voren: de bewindsman flirtte met de gedachte dat je juist iemand die mensen in nood niét bijstaat, zou moeten vervolgen. Maar tegelijk zei hij dat bijvoorbeeld kerkasiel vaak niet verstandig is. 'Mensen grijpen zich vast aan elke strohalm, terwijl we op een gegeven moment ook duidelijk moeten zijn.' De minister wilde ook nog niet toezeggen dat er in de nieuwe wet een strafuitsluitingsgrond voor humanitaire bijstand komt, een wens van onder meer coalitiepartij CDA. Het voorstel van ChristenUnie-Kamerlid Joël Voordewind om onderzoek te doen naar mishandeling en bedreiging in asielzoekerscentra, wordt op Leers' verzoek nog niet in stemming gebracht. De minister wil eerst in gesprek met belangenorganisaties als Stichting Gave. 'Misschien kom ik wel tot de conclusie dat ik geen onderzoek nodig heb, en kan ik al gelijk met effectieve maatregelen komen', zei Leers. <

NL

ANP nd.nl/binnenland

Hulporganisaties voeren actie tegen bezuinigingen

► DEN HAAG

VERSCHIEDENE HULPORGANISATIES IN NEDERLAND GAAN ACTIEVOEREN TEGEN DE VOLGENDE BEZUINIGING DIE STAATSECRETARIS BEN KNAPEN (ONTWIKKELINGS-SAMENWERKING) WIL DOORVOEREN OP ONTWIKKELINGSSAMENWERKING.

De gezamenlijke actie 'Genoeg is genoeg' begint vandaag, zo hebben de 33 hulporganisaties die aan de actie meedoen, gisteren laten weten. Ze noemen de tweede bezuinigingsronde in een maand tijd 'buitensporig'. De ontwikke-

lingsorganisaties protesteren tegen het feit dat juist ondernemende mensen in ontwikkelingslanden en hun organisaties dubbel worden gekort. Eerder kondigde Knapen al een generieke korting aan op de gelden voor organisaties als Cordaid, ICCO en Oxfam Novib.

De hulporganisaties zeggen per jaar nog eens 50 miljoen euro te moeten inleveren. 'Samen met de bezuiniging die voormalig minister Koenders doorvoerde, worden wij hierdoor met meer dan een derde gekort op de budgetten.' <

advertentie

De C van Copyright.

Neem nu een proefabonnement van 4 weken voor € 12,- op het vernieuwde NEDERLANDS DAGBLAD. Ontdek dat nieuws in het NEDERLANDS DAGBLAD niet van iedereen is, maar alleen van u als abonnee. Vul de bon in of ga naar nd.nl

Ja stuur mij het nd ® .		BON
Naam: _____		m/v
Straat: _____		
Postcode: _____	Woonplaats: _____	
Telefoon (i.v.m. controle bezorging): _____		
E-mail: _____		
Ingangsdatum: _____		
Ik betaal via:		
☐ automatische incasso	☐ acceptgiro	
Bankrekening: _____		
Handtekening: _____		

Verstuur de ingevulde bon zonder postzegel naar: Nederlands Dagblad, Antwoordnummer 1004, 3770 VB Barneveld. Dit aanbod geldt alleen als je de afgelopen 6 maanden geen (proef-)abonnement heeft gehad. Wij gaan zorgvuldig met jouw gegevens om, zie hiervoor www.nd.nl/privacy.

nd® DE KRANT MET DE C